

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Contractus (à godere) num. 17.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

totum pretium; quod si pactum fuerit de solvendo pretio prædij per partes, quod justum etiam erit, propter similem rationem, tunc sanè si deinde solvatur aliqua pars pretij fundi, debet quantum est ex hoc capite, & pars pensionis cessare, quia tunc pro vendita habetur pars prædij: quò casu fundus pro indiviso erit utriusque, sicuti contingit in contractu societatis, vel in hæreditate relicta pluribus.

15. At vero si ejusmodi contractus fiat per modum: *Vendo tibi omnino fundum, dilata solutione, interim vero solvas pensionem &c.* illicitè fieri & injustè, docent p aliqui: tunc enim fundus fit absolutè emptoris, unde ei periret, si periret: ergo ad illum pertinent & fructus: quare convinceretur tunc pensio exigi propter dilationè solutionis pretij, quæ est mera usura. Aliqui sentiunt, justè fieri. Ratio est (inquit Molina q) quia cum venditor fundum liberè tibi tradat, cum tradere non obligetur, nisi quando tu solveris pretium, justum est, ut emptor hoc beneficium, quod valde est æstimabile, pretio recompenset, dando venditori fructus, quos ipse percepisset. Ratio est (inquit Delugo r, cui præcedens non arridet) quia venditor, utpote cui nondum solvitur rei suæ pretium, potest nolle, dare emptori totum absolutumque rei dominium, atque adeo potest nolle dare jus percipiendi fructus, seu dominium utile, quin det rei proprietatem: si ergo fructus sibi reservat, eos, pro ut multi vel pauci producentur, tamquam suos jure suo accipiet, non vero tamquam rem emptoris, nec in compensationem beneficij facti, vel præ-

tij nondum soluti. Hos deinde fructus possit dominus eidem emptori locare, pro tanta pensione annua, quam solvet deinceps emptor, & quia aliquo anno uberiorès solent esse fructus, aliquo steriliores, possit judicio prudentis determinari medium quoddam pretium annuatim certo solvendum, quod pactum justum erit, quia est par periculum pro venditore & pro emptore; annus enim sterilis favebit venditori, annus ferax emptori, &c. Confirmo, nam sicut per censum bullarem in Sicilia emimus fructus prædij alicujus, unde super illud pretium deinceps mihi pensio solvitur, sic nunc fructus mihi reservo, non tibi vendo &c. Probabilis est ergo hæc secunda sententia, sive ex ratione adducta à Molina, sive ex ea, quam Delugo produxit.

p Multi apud Io: Baptistam Antonacium Eugubinum, in *Cathechesi Neap. l. 5. à c. 21. ubi de hoc casu fuse. vide etiam Dian. p. 1. tr. 8. ref. 29. q. Mol. 2. tom. d. 364. §. in eodem Corollario, cui assentitur Sanch. l. 1. conf. c. 7. d. 21. alijque, quos sequitur citatque Diana p. 4. tr. 4. miscel. ref. 139. quibus adde Sperellum p. 2. d. 118. r. Delugo t. 2. de just. d. 25. sec. 8. nu. 140. s. ut videmus sup. §. 4. à nu. 32.*

Contractus (à godere.)

16. Non erit inutile per hanc occasionem, & illum similem contractum breviter excutere.

Antonius dat tibi aureos v. g. mille, tu illi prædium, vel domum æquivalentem, non lentia; fruitur quisque datis, donec alter reddat acceptum; nam tunc & alter, quod accepit, reddere obligabitur.

tur. Ratio, cur hic contractus (qui ideo appellatur *agoderē*) quia alter re alterius gaudet, sine translatione dominij in accipientem, unde danti fundus periret, si periret.) Ratio, inquam, cur videatur injustus, est, quia pecunia est infructifera, prædium ex se fructiferum, ergo qui gaudet prædio, fruitur in super & fructibus, quibus non gaudet, qui solam habet pecuniam, quæ ex se sterilis est: si Antonius tibi daret fruendam domum locabilem, tu vero illi prædium æqualium fructuum, non esset dubium de Iustitia: fructus enim compensarentur cum fructibus: nunc vero, cum quod tu accipis sit fructiferum, quod vero tradis, fructus non afferat, clara videtur injustitia.

17. Nihilominus inde puto posse te excusari ab usura, quia fructus illos accipis, ratione lucri cessantis; nam illos aureos mille tu poteris negotijs exponere, atque adeo illis aliquid modo magnum, modo parvum lucrari: Potest igitur in ejus compensationem accipere fructus prædij, lucro illi incerto ad prudentis arbitrium æquales: nisi ex hoc capite iustifices hunc contractum, prædicto modo explicatum, fur eris, vel usurarius: non enim video, qua alia ratione (quidquid alij dicant) defendi ab injustitia possis.

t. Azor. 3. p. li. 9. c. 20. lege etiam Bonac. d. 3. de contract. q. 2. p. 7. §. 1. n. 7. Filic. l. 36. c. 5. nu. 90. u. Delug. t. 2. de iust. d. 25. sec. 8. n. 136.

18. Dixi (prædicto modo explicatum) nam si Antonius à te illa pecunia prædium emat, cum pacto, ut retro vendere illud tibi teneatur, quando tu reddes pecuniam (quomodo ipsi ac-

ipienti prædium periret, si periret, non tibi) justus, sed alius à prædicto erit, de quo & de ejus conditionibus inferius dicam x pluribus.

§. VII.

De emptione anticipata.

VT certum præmitto, minoris rem emere te non posse *a*, ex eo capite, quod anticipato rem emis, nunc dans pretium, vel partem pretij, recepturus postea rem ipsam emptam. Ratio est, quia justum pretium rerum est illud, quo res valent tempore traditionis, ut supra *b* in simili dictum est. Est item hæc species tacitæ usuræ; si enim nunc das centum pro equo, tibi consignando hinc ad annum, quando valebit centum & decem, est perinde, ac si nunc dares centum, recepturus post annum centum & decem; quæ est clara usura.

a Mol. t. 2. d. 358. Less. l. 2. c. 22. d. 7.

b supra, ubi de venditione frumenti ad pretium Mon.

Dixi (per se) nam si interveniat lucrum cessans, damnum emergens, periculum non habendi rem emptam, vel non habendi sinceram, vel quid simile, servatis, quæ in simili superius *c* diximus, poterit aliquid proportionatum ultra accipi.

c sup. num.

2. Dubium ergo est, quo modo, abstrahendo à lucro cessante, damno emergente, & dictis periculis, constituendum sit justum pretium in mercibus, quæ anticipato emuntur. Respondeo tribus modis. Primò, ut nunc determi-